

כי ביום הזה יכפר ארץ כס

א (") לא ימעום אדם כלום עד שוברך שנא' (הכליסנד) לה' הארץ ומלואה
הנהנה מן העוה"ו בלא ברכה מעל עד שיתירו לו כל (") המצות לא
ישתמש אדם בפניו ידיו ורגליו (?) אלא לכבוד קונוהו שנא' (משלי טז) כל פעלה'
למענהו;

שאלו לחכמה חומא
עונשו אמרו להם "חטאים תרדף רעה שאלו לנכואה חומא מהו עונשו
ה להן "הנפש החומאת היא תמות שאלו לקודשא בריך הוא חומא
עונשו אמר להן יעשו תשובה ויתכפר לו . היינו דכתיב על כן יורה
ימים בדרך יורה להטאים דרד לעשות תשובה.

שחורה אני ונאווה ה
בנות ירושלם כההלי קדר קיריעות שלמה: אל תראוני שאני ו
שחורה אני ונאווה ה
פרמי שלי לא נטרתי:

*אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים
טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיוה"ב

משע 10
גלגל

וכן הוא אומר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעמרה
מרה לו אמו ביום חתונה וביום שמחת לבו ביום חתונתו זה מן תורה
ם שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיכנה במתרה בימינו ;

(10)

במלך שלמה :

במלך שהשלוס שלו : אמו . כנסת
ישראל : זה מן תורה . יוס הכפורים
שניתנו בו לוחות האחרונות:

(10)

א"ר יצחק מעשה בקרתנית
אחת שהיתה לה שפחה כושית שירדה הי' וחברתה
למלאות מן העין אמרה לחברתה חברתי למחר
אדוני מגרש את אשתו ונוטלני לאשה אמרה לה
למה בשביל שראה שידיה מפוחמות אמרה לה
אי שוטה ישמע אונך מה שפיך מדבר מה אשתו
שהיא חביבה עליו ביותר את אומר' בשביל שראה
שידיה מפוחמות הוא מגרש אותה את שכולך
מפוחמת ושחורה ממעי אמך על אחת כמה וכמה
כך לפי שהע"ג מונין את ישראל לפי שאומה זו
המירו כבודם בתבנית שור ומה אנו לשעה כך
נתחייבו אתם על אחת כמה וכמה הה"ד אל תראוני
שאינו שחרחורת

משע 10
(10)

להקבל על עלמו בחיוב לעשות מה שיאמר הרי עיקר
הקבלה על עלמו הוא החיוב דהרי גופו לא סקיה לחבירו
ונמלא דהחיוב הוא דבר שאינו קבוצ אבל המוכר עלמו
לעבד אינו מקבל על עלמו חיוב רק מנקיה גופו לרבו וזה
יכול להקנות וכיון דנעשה הגוף של רבו הרי נמילא מחיוב
לעשות כל מה שילווהו רבו כיון דגופו של רבו וזה פסוק
וברור וזה הי' כוונת ישראל באמרם נעשה ונשמע , והנה
כני נח מחוייבים בשבע מלות וישראל קבלו תרי"ג מלות
ומלבד זה הסביל ביניהם דגם . בהני שבעה מלות של בני
נח אינם דומים בהם לישראל לאלל בן נח המלות שלהם הם
בגדר חיוב עליהם ולא דגופם קנוי להמלות רק הם
מחוייבים לקיימם אבל בישראל אמר הכתוב במתן סורה
והייתם לי סגולה מכל העמים ואיתא במכילתא על פסוק
זה שתהיו קנייני לי ועסקים בתורה כוונת הפסוק שאמר
להם שיהי' גופם ועלמותם קנוי לעבודתו יתברך ולקיום
המלות והסורה וזהו שאמר ויהי' לי סגולה מכל העמים
דבזה יהיו הם שונים מכל העמים שהם יהיו קנייני לו ,
וכשאמר ישראל נעשה ונשמע הקנו גופם לעבודתו יתברך
וכשאמר הכתוב ישראל עבדי אתה , ומש"ה מהני שפיר
אף על גב דנעשה הקבלה לא ידעו כל הפרטים :

בית הני
3183

א"ר יוחנן לא ברת הקב"ה ברית עם
ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה
שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתו אתך
ברית ואת ישראל :

משע 10
(10)

א"ר חמא *ברבי חנינא מ"ד כתפוח בעצי היער וגו' למה נמשלו ישראל לתפוח לומר לך מה תפוח זה
ריו קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לגשמוע ההוא צדוקי דחוייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה
וצבעתא דיריה תותי ברעא וקא מייץ בהו וקא מבען אצבעתיה דמא *א"ל עמא פויזא דקדמיתו פומייכו
אודנייכו אכתי בפחותייכו קיימיתו ברישא איבעי' לבו למשמיי' אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו א"ל אנו
דסגינן בשלימותא כתיב בן "תומת ישרים
תנחם הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו
ווסלף בוגדים ישרם :

משע 10
(10)

העוה"ו בלא ברכה *וכל הנהגה מן העוה"ו בלא ברכה מעל מאי תקנתיה ילך אצל חכם ילך אצל חכם מאי
עביד ליה הוא עביד ליה איסורא אלא אמר רבא ילך אצל חכם מעיקרא וילמדנו ברכות כדי שלא יבא לידי מעילה
אמר רב יהודה אמר שמואל כל הנהגה מן העוה"ו בלא ברכה באילו נהגה מקדשי שמים שנא' לה' הארץ ומלואה
ר' לוי רמי כתיב לה' הארץ ומלואה וכתוב "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם לא קשיא כאן קודם ברכה
כאן לאחר ברכה א"ר חנינא בר פפא כל
הנהגה מן העוה"ו בלא ברכה כאילו גזול
להקב"ה וכנסת ישראל שנא' גזול אביו משני
ואמו

משע 10
(10)

פירש"י, אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו (מדרש אגדה) שהיה קורא את שמע.

והקשו, למה יוסף לא קרא קריאת שמע כיון ששעת קריאת שמע היה, שדוחק לומר שהקדים או שאחר, כי זריזין מקדימין ושעה אחת לכלם. ועוד מנא לן שקרא קריאת שמע שמא התפלל.

מפני כן אי

ויקח אברהם את שריו אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללקח ארצה כנען ויבאו ארצה כנען ויעבר אברהם בארץ עד מקום שלם עד אלון מורה והקנעני או בארץ ויבא יהוה אל אברהם ויאמר לו רצך אמן אתי הארץ הזאת ויבן שם מוֹבֵט ליהוה הנראה אליו:

כע"פ זקן

ויצו משה ויקני ישראל את העם לאמר שמר את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום והיה ביום אשר מעברו אתי הירדן אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך ונתקמת לך אבנים גדלות ושרת אותם בשיד: וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך למען אשר תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך ונתן לך ארץ ונתת חלב ודבש באשר דבר יהוה אלהיך אבתיך לך: והיה בעברך את הירדן תלימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בקר עיבל ושרת אותם בשיד:

כע"פ כי רמז

הנה ימים באים נאם יהוה וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה: לא כברית אשר כרתי את אבותם ביום החזקי בידם להוציאם מארץ מצרים אשר המה הפרו את בריתי ואנכי בעלתי בם נאם יהוה: כי זאת הברית אשר אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם נאם יהוה נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה והייתי להם לאלהים והמה יהי לי לעם: ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהוה כיי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם יהוה כי אסלח לעונם וילחטאתם לא אזכר עוד:

ע"פ רמז לא

*אמה רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיוה"כ שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין *שלא לבייש את מי שאין לו כל הכלים טענין מבילה ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות כחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך כמשפחה שקר התן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל ואומר תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה וכן הוא אומר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו:

כע"פ שנה געני

ויבא יעקב שלם יי עיר שקם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את פני העיר: ויחן את חלקת השדה אשר נטהשם אהליו מיד בני יתמור יי כ אבי שקם במאה קשיטה: ויצבישם מן מן ויקראו לו אל אלהי ישראל:

כע"פ ניל

ויחן את פני העיר, אמר רב מטבע תיוקן להם, ושמואל אמר שווקים תיוקן להם, ור' יוחנן אמר מרחצאות תיוקן להם. (ע"פ)

ויחן את פני העיר, נכנס בערב שבת עם דמדומי חמה מבעוד יום, וקבע תחוטין מבעוד יום הוא אמרה ששימר יעקב את השבת קודם שניתנה.

כע"פ רמז

אנכי ה' אלהיך, ומהיכן זכו ישראל לקריאת שמע, אמר רבי פנחס בר חמא ממתן תורה זכו ישראל לקרות שמע, כיצד את מוצא לא פתח הקב"ה בסיני תחלה, אלא בדבר זה אמר להם: שמע ישראל אנכי ה' אלהיך, בענו כולו, ואמרו ה' אלהינו ה' אחד י, ומשה אמר ברוך שם כבוד מלכותו.

כע"פ רמז

ראבר רשב"ל ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונכרה לקה כמעט שכינה אמר שם חס ושלוה יש במטתי פסול כאברהם שיצא כמעט ישמעאל ואבי יצחק שיצא כמעט עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

כע"פ רמז

ויאסר יוסף מרפבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה ויבא אליו ויפל על: ו צואריו ויבך על צואריו עוד: ויאמר ישראל אל יוסף אמיתו לא הפעם אחרי ראיתי את פניך כי עוד ר' חיי:

כע"פ רמז

(כט) ויאסר יוסף מרכבתו, הוא עצמו אסר את הסוסים למרכבה להודרו לכבוד אביו⁴³. וירא אליו, יוסף נראה אל אביו⁴⁴. ויבך על צואריו עוד, לשון הרבות בכיה, וכן: כי לא על איש ישים עוד (איוב לד כג). לשון רבוי הוא, אינו שם עליו עלילות נוספות על חטאיו, אף כאן הרבה והוסיף בככי יותר על הרגיל. אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו⁴⁵ שהיה קורא את שמע.